

Oktobar 2015.

Fokus: Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrednost

Narodna skupština Republike Srbije je 28. septembra 2015. godine usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrednost, koji je stupio na snagu 4. oktobra 2015. godine, a primenjuje se počev od 15. oktobra 2015. godine, s tim da se odredbe koje se odnose na podnošenje zahteva i izdavanje odobrenja za poresko punomoćstvo primenjuju od 1. oktobra 2015. godine, dok se odredbe koje se odnose na ustanovljavanje jedinstvenog roka za dostavljanje poreskih prijavi primenjuju od 1. januara 2016. godine, a odredbe koje se odnose na obavezu podnošenja pregleda obračuna PDV-a od 1. januara 2017. godine (u daljem tekstu: „Izmene Zakona“).

Izmenama Zakona vrši se usklađivanje oporezivanja prometa porezom na dodatu vrednost (u daljem tekstu: „PDV“) sa propisima EU koji uređuju ovu oblast, preciziraju se pojedina zakonska rešenja, sprečavaju eventualne zloupotrebe, a obezbeđuje veći stepen kontrole od strane Poreske uprave, što sve doprinosi poboljšanju uslova poslovanja privrednih subjekata.

Među najznačajnijim novinama koje donose Izmene Zakona izdvajamo sledeće:

1. Strano lice kao poreski obveznik

U skladu sa Izmenama Zakona, poreskim obveznikom smatra se i lice koje na teritoriji Republike Srbije nema sedište, odnosno prebivalište (dalje: strano lice). Dosadašnja rešenja nisu dozvoljavala stranim licima da budu poreski obveznici, već su ista mogla da imenuju poreske punomoćnike. Shodno tome, porez na dodatu vrednost u situacijama kada je prodavac strano lice skoro uvek se prevaljivao na lokalnog primaoca dobara i usluga.

Strano lice se registruje za PDV tako što imenuje poreskog punomoćnika, s tim što ova obaveza neće postojati za strana lica koja isključivo pružaju usluge za koje se smatra da su pružene elektronskim putem, kao i za usluge prevoza putnika autobusima. Izmene Zakona predviđaju pravila za imenovanje PDV punomoćnika, njihove dužnosti, opoziv i otkaz, pri čemu stalna poslovna jedinica stranog lica ne može biti PDV punomoćnik, a punomoćnik solidarno odgovara za sve obaveze stranog lica kao obveznika PDV-a. Izmenama Zakona zadržano je prethodno rešenje, te u slučaju da se strano lice ne registruje kao PDV obveznik, poreski obveznik biće lokalni primalac dobara i usluga, a takođe se otvara mogućnost da strani PDV obveznici, odnosno njihovi poreski punomoćnici, kao i

lokalni primaoci dobara i usluga, mogu da odbiju ulazni PDV koji je ostvaren u poslovanju sa stranim licima.

2. *Prenos celokupne ili dela imovine*

Sa druge strane, uređeno je postupanje sticaoca u slučaju prenosa celokupne ili dela imovine, a koji se ne smatra prometom, te se uvodi obaveza sticaoca da obavlja delatnost najmanje tri godine, za razliku od ranije uopštene formulacije u smislu nastavka obavljanja delatnosti bez preciziranja vremenskog perioda. U protivnom, isti je dužan da obračuna PDV. Ova promena ne odnosi se na opremu i objekte za vršenje delatnosti i ulaganja u objekte za vršenje delatnosti za koje postoji obaveza ispravke odbitka prethodnog poreza u skladu sa ovim zakonom.

3. *Promet električne energije i gasa*

Izmenama Zakona uvode se nova pravila za promet električne energije i gasa u pogledu mesta prometa, kao i vremena nastanka obaveze obračuna PDV-a. U slučaju prometa električne energije i gasa za dalju prodaju, kao mesto prometa smatra se sedište preprodavca, a obaveza obračuna nastaje u trenutku prenosa prava raspolaganja preprodavcu. U slučaju prometa za krajnju potrošnju, mesto prometa je adresa potrošača, a obaveza obračuna nastaje danom očitavanja stanja primljene električne energije i gasa. Dodatno, Izmenama Zakona uvodi se obaveza kupaca da obračunaju izlazni PDV koji će prilikom obračuna poreskih obaveza moći da koriste za odbitak.

U skladu sa Izmenama Zakona, prema sedištu primaoca takođe se određuje mesto

prometa u slučajevima omogućavanja pristupa i transporta ili prenosa kroz distributivne mreže prirodnog gasa i električne energije i drugih povezanih usluga, kao i u slučajevima pružanja usluga omogućavanja učešća na berzama električne energije i gasa.

Takođe, dobrima koja su predmet oporezivanja PDV-om, prema Izmenama Zakona, pored vode, električne energije, gasa i energija za grejanje, smatra se i energija za hlađenje.

4. *Građevinska delatnost i PDV šema*

Izmenama Zakona proširuje se krug lica koja spadaju u poreske obveznike, te pored investitora (u smislu Zakona o planiranju i izgradnji), koji su se do Izmena Zakona jedini smatrali obveznicima i u praksi PDV fakturisali izvođačima, poreski obveznici sada postaju svi učesnici u građevinskim projektima, počev od investitora preko izvođača i njihovih podizvođača.

5. *Odbitak ulaznog PDV-a*

Kao veliku novinu Izmene Zakona uvode mogućnost da se ulazni PDV odbija za nabavku proizvoda koji se koriste za uređivanje poslovnih prostorija, kao što su razni električni ili kuhinjski aparati. Sa druge strane, ovim zakonom se ne uređuje izričito kupovina nameštaja odnosno pravila po pitanju PDV-a koji se tom prilikom plaća, tako da se može očekivati da Ministarstvo finansija izda tumačenje u tom smislu.

Sa druge strane, Izmene Zakona ukidaju mogućnost da se ulazni PDV odbija kod usluga koje se tiču izdataka za ishranu i prevoz zaposlenih, odnosno drugih radno

angažovanih lica za dolazak i odlazak sa posla.

Takođe, precizno je definisano šta se smatra izdacima za reprezentaciju po osnovu kojih ne postoji pravo odbitka ulaznog PDV-a.

6. PDV prilikom izvršenja na založenoj imovini

Izmene Zakona tretiraju situacije izvršenja hipoteke na nepokretnostima ili zaloge na pokretnim stvarima, u smislu da će sticaoci (kupci) hipotekovanih ili založenih stvari imati obavezu da zaračunaju PDV, a iznos tako obračunatog PDV-a moći će da se koristi kao odbitak. Prema ranijem zakonskom rešenju, hipotekarni ili založni dužnici nisu bili u mogućnosti da izdaju račune sa obračunom PDV-a.

Pomenuto rešenje takođe se primenjuje kod prodaje imovine u izvršnom postupku.

7. Promet polovnih vozila

Do Izmena Zakona, na promet polovnih vozila nije se plaćao PDV nego je obračunavan porez na prenos apsolutnih prava, a u slučaju da je prodavac bio poreski obveznik, PDV se obračunavao na razliku između nabavne i prodajne cene polovnog vozila. Izmenama Zakona uvodi se rešenje prema kome će se platiti ili porez na prenos apsolutnih prava ili PDV u zavisnosti od visine poreza, odnosno plaća se onaj porez koji je viši.

8. Pružanje usluga intelektualne svojine

Izmenama Zakona uvodi se pravilo prema kome se PDV za pružanje usluga intelektualne svojine obračunava u momentu izdavanja fakture, a ne u momentu isporuke ili plaćanja kako je ranije bilo predviđeno.

9. Obaveza podnošenja poreske prijave i obračuna poreskog perioda

Izmenama Zakona uvodi se jedinstven rok za podnošenje poreske prijave za sve poreske obveznike, nezavisno od toga da li se radi o mesečnoj ili kvartalnoj obavezi, te će počev od 1. januara 2016. godine svi obveznici podnositi PDV prijave do 15-og u mesecu nakon isteka svog obračunskog perioda.

Uveden je i cenzus u visini od 50.000.000 dinara, pa će obveznici sa manjim prometom od ovog iznosa imati obavezu kvartalnog podnošenja PDV prijava.

Konačno, Izmenama Zakona uvodi se obaveza poreskih obveznika da, počev od 1. januara 2017. godine, sačinjavaju i podnose pregled obračuna PDV-a za svaki poreski period, te ukoliko obveznik uz svoju PDV prijavu ne podnese pomenuti pregled, smatraće se da nije podneo ni samu PDV prijavu.

Sadržina i forma pregleda obračuna PDV-a biće propisani posebnim podzakonskim aktom.

*Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.
Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2015.*